

Viite

Asia

R- Amurinmaan metsäsektori

Asiasanat	KIINA, VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS
Hoitaa UM	ITÄ-22
Hoitaa UE	MOS
Koordinoi	
Tiedoksi	ASA-01; ASA-02; ASA-31; AVS-KPO; AVS-POL; GLO-01; GLO-02; GLO-51; GLO-52; GLO-53; GLO-54; ITÄ-01; ITÄ-02; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-01; KPO-02; KPO-03; KPO-04; PE-21; POL-01; POL-02; POL-07; UKKMI-00; UMI-00; VKO-01; VSI-00 BAN; BER; CAN; EUE; HAN; HNG; JAK; KUL; MNI; NDE; PEK; PIE; SEO; SIN; SNG; TOK; WAS ETLA; FINPRO; KESKUSKAUPPAKAMARI; KTM; LVM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; MMM; MMM/MEO; MTK; PELLERVON TALOUDELLINEN TUTKIMUSLAITOS; PMI; RAJAVARTIOLAITOKSEN ESIKUNTA; SUOMALAIS-VENÄLÄINEN KAUPPAKAMARI; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; TEKNOLOGIATEOLLISUUS; TT; VM; VM/HETEMÄKI; VM/SAILAS; VNK; YM; YM/ALO; YM/KVY

Moskovan ja Pekingin suurlähetystöjen 26.04-08.05 yhdessä toteuttaman Amurinmaan matkan yhtenä pääteamana oli tutustuminen alueen metsäsektoriin.

Venäjän Kauko-Idän metsäsektorin kehittämismahdollisuudet ovat periaatteessa hyvät, koska metsävarat ovat runsaat ja tuotteiden vientimarkkinat ovat lähellä; Kiina, Japani ja Etelä-Korea.

Koillis-Kiinan metsävarat ovat olleet jo pitkään täydessä käytössä. Vuonna 1998 vahvistetun luonnonmetsien suojeluohjelman takia hakkuita supistettiin voimakkaasti. Raakapuun tuonti Venäjältä moninkertaistui muutamassa vuodessa.

Venäjällä ja Kiinalla on hallitusten välinen yhteistyösopimus metsäsektorin yhteistyöstä, joka on yksi kuudesta painopistealasta. Käytännössä toiminnassa on ongelmia. Venäjä haluaisi rajoittaa raakapuun vientiä ja kehittää omaa jalostusta. Kiina on valmis investoimaan mutta asettaa ehtoja, joita venäläiset eivät voi hyväksyä.

Kuitupuun käytön laajentaminen on kehittämisen avainkysymys. Deripaskan Bazovyj Element-yhtymä suunnittelee sellutehtaan rakentamista Amurskiin ja venäläis-kiinalaisena hankkeena aiotaan rakentaa pieni sellutehdas Horiin.

Laiton puukauppa on Kauko-Idässä vakava ongelma, jonka nopea ratkaiseminen on vaikeaa.

Venäjän alueet

Habarovskin piiri

Habarovskin piiri on tarkasteltavista alueista metsävaroiltaan suurin. Kokonaismetsäpinta-ala on 53 milj. ha ja puuston tilavuus on noin 5 200 milj. m³. Suurimpana mahdollisena hakkuusuunnitteena pidetään 15 milj. m³ vuodessa vaikka teoreettinen laskennallinen suunnite on yli 20 milj. m³ vuodessa. Vuokrattujen metsäalueiden hakkuumahdollisuus on 9 milj. m³ ja vuotuinen korjattu puumäärä on noin 8 milj. m³. Käytössä ovat pitkät 25-49 vuoden vuokrasopimukset. Näillä määrillä Habarovskin alue on Venäjän kolmanneksi suurin puunkorjaaja Arkangelin ja Irkutskin jälkeen. Hakkuissa noin 30 % puuston määrästä jää metsään, koska kuitupuulla ei juurikaan ole kysyntää.

Metsäpalojen merkitys on hyvin suuri ja ne vaikuttavat metsien tilaan jopa enemmän kuin hakkuut. Vuonna 2001 Habarovskin piirin palanut ala oli 90 000 ha, mikä oli Sahan tasavallan 480 000 ha:n jälkeen toiseksi suurin koko federaatiossa. Kolmantena oli viereinen Amurin alue 50 000 ha:n paloalalla.

Kuvernööri V. Išajev pitää tärkeänä tavoitteena alueen puunjalostuksen kehittämistä ja suomalaisia yrityksiä toivotaan mukaan kehittämiseen. Tärkein tavoite on sellutehtaan perustaminen. Amurskin kaupungissa on 1970-luvulla rakennettu sellutehdas, jonka toiminta on loppunut. Kerrottiin, että O. Deripaskan Bazovyj Element-yhtymä aikoo lähivuosina rakentaa uuden sellutehtaan Amurskin tehtaan paikalle. Sama yhtymä valmisteleekin Vaninon sataman ostoja, jonne kaavillaan myös vientisaha. Horin taajamaan noin 75 km Habarovskista Vladivostokin suuntaan aiotaan rakentaa venäläis-kiinalaisena yhteisyrityksenä 100 000 tonnia vuodessa tuottava sellutehdas, joka hyödyntäisi entisen havujauhorehutehtaan rakennuksia.

Išajev korosti, että he eivät halua vain viedä raakapuuta Kiinaan vaan jalostuksen osuutta tulee nostaa nykyisestä 14 %:sta. Myös puun hinnoittelussa suositaan jalostavia yrityksiä, jotka saavat puun halvemmalla kuin vain raakapuuta vievät yritykset. Alueen metsäteollisuusministeriö ja yritysten assosiaatio antavat kuukausittain raakapuun vientihintasuosituksen.

Holdingsyhtiö Dallesprom on alueen metsäsektorin suurimpia toimijoita. Se on muodostettu entisen samannimisen valtiollisen yhtiön pohjalta. Valtio omistaa edelleen 76 % yrityksestä. Dallesprom toimii pääosin Sihote-Alinin suunnalla ja toinen suuri puunkorjuuyritys Flora taas BAM-radannalla. Dallespromiin kuuluu yli 30 yritystä; puunkorjuuta, puunjalostusta, pankkeja ja vakuutusta. Vuotuinen korjuumäärä on noin 1.5 milj. m³, josta valtaosa viedään raakapuuna Kiinaan, Japaniin ja Etelä-Koreaan. Noin kolmasosa jalostetaan sahatavaraksi ja levyiksi. Yhtiöllä on Timberjackin kanssa yhteisyritys, joka myy, huoltaa ja kouluttaa modernia puunkorjuutekniikkaa. Yritys piti käyntimme aikana 10-vuotisjuhliansa. Sen huollossa on 350 koneyksikköä Kauko-Idän alueella. Yhtiön puunkorjuussa tavaralajimenetelmän osuus on 60 %. Dallesprom on rakentamassa uutta sahaa rannikolle Vaninon. Suunnitteilla on myös lehtikuusivaneria valmistava tehdas.

Vierailimme myös suureen kaivosyhtiö Arteliin kuuluvassa puutuotetehtaassa, joka valmistaa ikkunoi- ta ja ovia puusta, joka tuodaan kaivosten huoltokuljetusten paluukuormina Habarovskin piirin pohjoisosista ja Jakutiasta. Kävimme myös Horin yli 100 vuotta vanhassa puutuoteteollisuuden keskuksessa, jossa kolme yritystä tuottaa sahatavaraa, parkettia ja liimalevyä. Pyrkimyksenä on jalostaa saarni, tammi, lehmus ja Korean sembra Venäjän puolella eikä viedä niitä raakapuuna Kiinaan.

Primorjen piiri

Primorjen piirin kokonaismetsävarat ovat 11 milj. ha ja puuston tilavuus on noin 1 800 milj. m³. Vuotuinen hakkuusuunnite on 6 milj. m³, josta hakataan noin puolet ja puusta jalostetaan alueella 27 %.

Suuret yritykset Primorsklesprom ja Ternejles korjaavat alueen puusta noin 70 % ja lukuiset pienet yritykset yhteensä noin 30 %.

Kuvernööri S. Darkin totesi, että he ovat halukkaita ostamaan suomalaista teknologiaa puunkorjuun ja -jalostuksen modernisoimiseksi. Suomalaisia tuotannollisia investointeja ei tarvita ja heillä on rahoitus olemassa. Myös sellutehdasta kaavaillaan. Sls Nyberg esitti alustavan kutsun kuvernöörille ja asiantuntijoille tulla Suomeen tutustumaan tarjolla oleviin mahdollisuuksiin.

Primorsklesprom korjaa puuta noin 1 milj. m³ vuodessa. Sillä on vuokralla metsää 1.3 milj. ha 5-49 vuoden sopimuksilla. Yrityksellä on jonkin verran sahausta ja huonekalutuotantoa kotimaan markkinoille. Pääjohtaja V. Dorošenko esitti sahatavaraa ja levyjä tuottavan yhteisyrityksen perustamista suomalaisten kanssa. Puujäte käytettäisiin energian tuotantoon ja valmiit tuotteet vietäisiin Japaniin. Dorošenko arvioi, että alueen kuitupuubarat eivät riitä mahdolliselle sellutehtaalle.

Alueen toinen suuri metsäyritys on Ternejles, joka korjaa vuodessa puuta noin 1.1 milj. m³ ja tuottaa sahatavaraa noin 100 000 m³ vuodessa sekä jonkin verran liimalevyä. Yritys syntyi Primorsklespromin yhdestä lespromhoosista, jota on voimakkaasti kehitetty japanilaisen Sumimoto-yhtiön rahoituksella. Sumimotolla yrityksen osakepääoman kontrollipaketti.

Merkittävä osa Kauko-Idän ja varsinkin Primorjen metsien käyttöä ovat keräilytuotteet, joiden hyödyntämisellä on pitkät perinteet. Tärkeimpiä tuotteita ovat ginseng-juuri, limonnik-marjat, monet lääkekasvit, Korean sembran kävyt sekä sienet, joista matsutake on arvokkain. Vastoin sääntöjä kerättyjä tuotteita ja salametsästyksen saalista myydään Kiinaan. Tämä toiminta on ongelma varsinkin luonnon-suojelualueilla.

Amurin oblast ja Juutalaisten autonominen alue

Matkan aikana ei käyty Amurin oblastissa. Sen kokonaismetsävarat ovat 22 milj. ha ja puuston tilavuus on noin 2 000 milj. m³. Siellä on kaksi suurta puunkorjuuyritystä, joista Tyndales korjaa vuodessa 0.6 milj. m³ ja Zejan metsäyhtiö 0.3 milj. m³. Alueella on pohjois-korealaisten organisaatioiden puunkorjuutoimintaa. Matkamme aikana oli Blagoveštšenskissa Venäjän ja Pohjois-Korean metsäteollisuusvaltuuskuntien kokous, jossa sovittiin yhteistyön kehittämisestä.

Juutalaisten autonominen alue kuuluu federaation pieniin subjekteihin. Sen kokonaismetsävarat ovat 1.5 milj. ha ja 165 milj. m³. Vuotuinen hakkuusuunnite on 1 milj. m³. Kuvernööri P. Volkov kertoi, että vuotuisesta 0.2 milj. m³ hakkuusta kiinalaiset yhtiöt toteuttavat puolet käyttäen kiinalaista ja pohjois-korealaista työvoimaa. Metsän vuokrauksen ehtona on, että puolet puusta jalostetaan alueella. Kiinalaisilla yhtiöillä on myös sahausta ja syömäpuikkojen valmistusta. Kiinalaisilla on vireillä investointeja ja puun tarve kasvaa. Myös IKEA on käynyt esittäytymässä ja kertomassa metsäsertifioinnista.

Yhteenveto Venäjän alueiden saavutettavista metsävaroista

Kuten muuallakin Venäjän syrjäisillä seuduilla saavutettavissa olevien metsävarojen osuus on alle puolet kokonaisvaroista (Taulukko 1.). Tarkastelun kohteena olevien alueiden saavutettavissa olevat metsävarat ovat yli kaksi kertaa Suomen metsävarojen suuruiset mutta hakkuusuunnite on noin puolet Suomen metsien suunnitteesta ja viime vuosien vuotuinen hakkuumäärä noin neljännes Suomen hakkuista. Ilmaston ja maaperän puolesta Kauko-Idän metsissä olisi mahdollista päästä ainakin samantasoiseen puuntuotantoon kuin Suomessa ja silti voitaisiin ottaa hyvin huomioon luonnonsuojelun ja metsien muun käytön tarpeet.

Taulukko 1. Amurinmaan Venäjän alueiden saavutettavat metsävarat ja hakkuut

Alue	Saavutettavat metsät, milj. ha	Saavutettavat metsät, milj. m ³	Vuotuinen hakkuusuunnite, milj. m ³	Vuotuiset hakkuut, milj. m ³
Habarovskin piiri	21.5	2 561	15	8
Primorjen piiri	6.7	950	6	3
Amurin oblasti	18.2	1 685	10*	4*
Juutal. auton. obl.	1.0	92	1	0.2
Yhteensä	47.4	5 288	32	noin 15

* oma arvio

Koillis- Kiina ja Heilongjiangin maakunta

Kiinan metsävarat ja kehitysohjelmat

Kiinan metsävarat ovat maan uusimman kansallisen metsäinventoinnin 1994-1998 mukaan 159 milj. ha ja puuston tilavuus on 11 300 milj. m³. Metsien osuus maa-alasta on noin 17 %. Viljelymetsiä on lähes 50 milj. ha. Kiinan metsähallinnosta vastaa valtion metsähallinto ja toimintaa ohjaavat metsälaki vuodelta 1984 ja strategiset suunnitelmat. Monilla laajoilla projekteilla edistetään metsitystä ja tavoitteena ovat teollisuus- ja polttopuun tuottaminen, metsän ympäristöhyödyt sekä metsän muut tuotteet. Tärkeimpiä ohjelmia ovat:

- Kansallinen pakollinen istutuskampanja; vuodesta 1981 lähtien jokaisen kansalaisen tulee istuttaa 3-5 puuta vuodessa
- Nopeakasvuisten tuotantometsien perustaminen; vuodesta 1988 lähtien tavoitteena on perustaa 20 milj. ha metsiä
- Kiinan vihreän muurin perustaminen autiomaita vastaan; jaksolla 1978-2050 tavoitteena on perustaa 35 milj. ha suojametsiä; on maailman suurin ekologinen projekti
- Jangtse-joen valuma-alueen suojaistutukset, tavoite 6.7 milj. ha
- Rannikon suojametsäohjelma
- Viljelysten suojametsäohjelma
- Taihang-vuoriston metsitysohjelma
- Luonnonmetsien suojeleohjelma vuodesta 1998 lähtien

Koillis-Kiinan metsäsektori

Kiinan metsät jaetaan seuraaviin pääalueisiin: Koillis-Kiina (Heilongjiangin ja Jilinin maakunnat) ja Sisä-Mongolia, Lounainen ylänkö, Kaakkoinen alanko, Luoteinen ylänkö, trooppiset metsät.

Koillis-Kiinan ja Sisä-Mongolian metsävarat ovat 56 milj. ha ja 3 100 milj. m³. Sitä suuremmat metsävarat ovat vain Lounaisella ylängöllä. Muiden alueiden metsävarat ovat paljon pienemmät. Koillis-Kiinassa viljelymetsien merkitys on pienempi kuin muualla ja vastaavasti luonnonmetsien osuus on suurempi. Ylempänä vuoristossa kasvaa Dahurian lehtikuusen muodostamia metsiä ja alempana metsät ovat samantyyppisiä mantshuralaisen kasvillisuuden seka- ja lehtipuumetsiä kuin Venäjän puolella.

Venäjään 3000 km:n matkalla rajautuvan Heilongjiangin maakunnan pinta-ala on 455 000 km². Metsän peittämän alan osuus on 43 %. Metsäala on noin 19 milj. ha ja puuston tilavuus on 1 500 milj. m³. Luonnonmetsien osuus on 15 milj. ha, mikä on noin neljännes Kiinan luonnonmetsien alasta. Alueen metsät ovat pitkäaikaisen intensiivisen käytön takia huonossa kunnossa.

Nykyinen maakunnan valtionmetsien hakkuusuunnite on 2.6 milj. m³/v, josta on viime vuosina hakattu noin 1.2 milj. m³/v. Tosin maakunnan esite kertoo puutavaraa tuotetun vuonna 2002 6 milj. m³. Maakunnan metsäteollisuus tuotti vuonna 2002 paperia 53 000 tonnia ja levyjä 70 000 m³. Sahateollisuuden tuotannon määrästä ei ole tietoja. Alueella on kolme sellutehdasta, joiden puunkäyttö on 1.4 milj. m³/v.

Heilongjiangin metsien ekologinen merkitys on suuri. Luonnonsuojelua, metsien virkistyskäyttöä ja luontomatkailua kehitetään. Keräilytuotteiden ja varsinkin lääkekasvien merkitys on vielä suurempi kuin Venäjän puolella. Tuotteiden jalostus on teollista toimintaa. Kiinalla ja Venäjällä on yhteinen ohjelma raja-alueiden metsien suojelua varten ja yksi yhteinen transboundary-luonnonsuojelualue.

Harbinissa on Kiinan metsäakatemian laitoksia mm. metsäkoneinstituutti. Monet tutkijat ovat olleet mukana Suomen ja Kiinan metsäyhteistyössä ja toivovat sen laajentamista.

Puun vienti Venäjältä Kiinaan ja investoinnit

Kiinan raakapuun tuonti kasvanut nopeasti. 1990 luvulla tuotiin vuosittain vuoteen 1998 asti 3-5 milj. m³. Sen jälkeen määrä moninkertaistui: 1999 10 milj. m³, 2000 14 milj. m³, 2001 17 milj. m³, 2002 24 milj. m³ ja 2003 25.5 milj. m³. Tärkein syy tuonnin kasvuun on ollut luonnonmetsien suojeluohjelman takia tapahtunut hakkuiden rajoittaminen. Luonnollisesti korkean talouskasvun myötä myös puutuotteiden kysyntä on kasvanut. Raakapuun lisäksi tuotiin vuonna 2003 sellua 6 milj. t, jätepaperia 9 milj. t ja paperia 7 milj. t.

Kiina tuo raakapuuta noin 40 maasta. Ylivoimaisesti suurin on Venäjän osuus, joka oli vuonna 2003 15.4 milj. m³ ja 60 % tuonnista. Seuraavia tuontimaita olivat Malesia ja Uusi Seelanti 7-8 % osuuksilla. Venäjältä tapahtuva tuonti moninkertaistui heti luonnonmetsien suojeluohjelman vahvistamisen jälkeen; vuoden 1998 1.5 milj. m³:stä viime vuoden 15.4 milj. m³:iin. Venäjän etuina pidetään puun järeyyttä ja hyvää laatua sekä kohtuullista puun hintaa ja alhaisia kuljetuskustannuksia; vuonna 2001 Venäjän puun CIF-hinta oli 58.6 USD/m³, USA:sta tuodun 105.7 USD/m³ ja Uuden Seelannin radiatamännyn 62.6 USD/m³. Venäjältä tuodaan lähinnä havutukkeja (mänty, lehtikuusi, sembra). Lehtipuu-tukkien (saarni, tammi, lehmus) osuus tuonnista on vajaa 1 milj. m³/v.

Kiinalla ja Venäjällä on hallitusten välinen sopimus metsäsektorin yhteistoiminnasta vuodelta 2002. Metsäsektori on yksi maiden talousyhteistyön 6 painopistealasta. Kiinalais-venäläisen metsäryhmän venäläisenä puheenjohtajana toimii myös suomalais-venäläistä metsäryhmää johtava varaministeri S. Mitin. Kiinan ulkoministeriön edustaja sanoi, että Mitin on kertonut Suomen ja Venäjän metsäyhteistyön sujuvan hyvin.

Huolimatta valtioiden välisestä sopimuksesta ja aluehallinnon ja metsäsektorin johdon säännöllisistä tapaamisista ei yhteistyö käytännössä suju toivotulla tavalla. Monet Venäjän alueiden johtajat suhtautuvat varauksellisesti kiinalaisten toimintaan ja pelkäävät kiinalaisten hävittävän heidän metsävarojaan. Tavatuista alueiden johtajista vain juutalaisten autonomisen alueen kuvernöörillä oli aktiivisen myönteinen kanta metsäyhteistyön kehittämiseen Kiinan kanssa. Monet tavatut venäläisten metsäyri-tysten johtavat pitivät kiinalaisia hankalia liikekumppaneita, joita kiinnostaa vain halvan raaka-aineen saanti. Yhteisyrietyksiin ei yleensä ollut kiinnostusta. Tosin Primorjen kuvernööri S. Darkin piti niitä mahdollisina. Ainoa kuultu yksilöity yhteinen investointihanke oli Horin minisellutehdas. Kiinalaiset taas arvostelivat venäläisiä talousyhteistyön rajoittamisesta monimutkaisen lupamenettelyn ja muun byrokratian avulla.

Kiinalaiset olivat sitä mieltä, että ongelmista huolimatta metsäsektorin yhteistyötä tulee kehittää. Sekä Pekingissä että Harbinissa kuultiin sama perustelu; Venäjän alikäytetyt vanhat rappeutuvat metsät edellyttävät hakkuiden lisäämistä ja se voidaan toteuttaa Kiinan kaupan avulla. Kiinan ulkoministeriön

edustaja totesi, että Kiinan ja Venäjän metsäsuhteissa tarvitaan myös ekologisten kysymysten ratkaisemista ja siinä tehtävässä suomalaisella osaamisella voisi olla käyttöä.

Heilongjiangin maakunnan yritysten metsäsektorin yhteistyöhön Venäjän kanssa kuuluvat seuraavat toiminnot:

- Kiinan vuotuisesta raakapuun tuonnista Venäjältä tulee maakuntaan 5.6 milj. m³. Tärkein tuontiväylä on rautateitse Suifenhen kaupunkiin, jossa on paljon Venäjän puuta käyttäviä sahoja.
- Yhteisyritysten puunkorjuu vuokra-alueilla on 0.4 milj. m³/v. Tätä toimintaa toteuttaa 16 yritystä ja tavoitteena on nostaa korjuumäärä lähivuosina 2 milj. m³:iin. Metsää vuokrataan vain yrityksille, joiden ulkomainen omistusosuus on alle 50 %.
- Kiinalaisten hallitsemia puunjalostuslaitoksia on Venäjällä 24 kpl. Ne ovat yleensä pieniä sahayrityksiä. Tavoitteena on nostaa näiden laitosten vuotuinen puunkäyttö 1 milj. m³:iin. Kerrottiin, että Venäjällä työskentelee metsäsektorilla 16 000 kiinalaista. Heilongjiangin varakuvernööri mainitsi toiveen rakentaa venäläistä raaka-ainetta käyttävä sellutehdas maakuntaan.

Laiton puukauppa

Kansainvälisen huomion kohteeksi nousseessa laittomassa puukaupassa Venäjän Kauko-Itää ja varsinkin Primorjen aluetta pidetään hyvin ongelmallisena alueena. WWF:llä on ollut siellä kahden vuoden projekti laittomien hakkuiden torjumiseksi. Tuloksista kerrottiin Moskovassa 20.04. Primorjessa oli vuonna 1999 luvattomia hakkuita virallisen tilaston mukaan 40 000 m³/v. WWF:n arvio määrästä on 1.5 milj. m³/v. Projektin aloitteesta perustettiin uusia valvontapartioita. Avoin varastaminen väheni mutta kokonaisuutena laittomuus laajenee edelleen; laittoman puun pesu, viranomaisten passiivisuus ja lahjottavuus. WWF:n projektin johtajan D. Smirnovin mukaan "leshoosien johtajista puolet on mukana laittomuuksissa". Toiminta keskittyy vuokra-alueille. Metsävarannon uusjako on tulossa, kun 5-vuotiset sopimukset päättyvät. Suurimmalla puunkorjuuyhtiöllä Ternejlesillä on Smirnovin mukaan hyvä alkuperän selvityssysteemi, jollaisia muidenkin tulisi kehittää.

Primorsklespromin pääjohtaja V. Dorošenko arvioi, että WWF:n projektilla ei saatu pysyviä tuloksia laittoman puukaupan rajoittamisessa. Kyseessä on rakenteellinen ongelma, jossa keskeinen osa on viranomaisten lahjonta. Leshoosien myymä puu on laittomuuden takia halpaa. Hän arvioi laittoman puun määräksi Primorjessa 0.5 milj. m³ vuodessa ja oli sitä mieltä, että ongelma voidaan ratkaista vain poliittisella tasolla. Habarovskin kuvernööri V. Išajev totesi, että kiinalaisten tulee kehittää sivilisoitunut toimintatapa ja laittomuuksista tulee päästä irti. Kauko-Idän federaatiopiirin hallinnon tarkastaja A. Sidorenko kertoi, että keskittämällä puuterminaaleja tehostetaan kontrollia. Puun alkuperätodistukset olisivat myös hyvä keino. Presidentin edustajan hallinnossa tiedostettiin ongelman vakavuus.

Heilongjiangin valtion metsähallinnon edustajat eivät tunteneet laittoman puukaupan ongelmaa. Heidän mukaansa Heilongjiangiin ei tule laitonta puuta. Venäjän viranomaisten kontrolli on tiukkaa ja tarvittaessa tehdään uusia ohjeita. Kiinassa yli kahden kuution puuvarkaus johtaa vankilatuomioon.

Arviointia

Venäjän Kauko-Idän metsäsektorin kehittämismahdollisuudet ovat periaatteessa hyvät, koska metsävarat ovat runsaat ja tuotteiden vientimarkkinat ovat lähellä; Kiina, Japani ja Etelä-Korea. Varsinkin Habarovskin piirin metsäsektorin merkitys on tärkeä koko federaation tasolla.

Kiina on halukas tekemään Venäjälle metsäinvestointeja. Venäläiset kannattavat periaateohjelmissa yhteistyötä mutta suhtautuvat siihen käytännössä varauksellisesti. Asiaa vaikeuttaa se, että kiinalaiset näyttävät kytkevän investointeihin puun tuonnin ja oman työvoiman käytön ehtoja, joita Venäjän on vaikea hyväksyä. Kiinalaisilla tuntuu olevan näkemys, että Venäjän metsävarat ovat yhteinen resurssi, jonka käyttöön väistämättä tarvitaan kiinalaisten vahvaa osallistumista.

Venäläiset ovat kertoneet suomalaisille, että eräät Kiinan suuret metsäteollisuushankkeet Kauko-Idässä olisivat jo valmiiksi sovittuja ja toteutus olisi pian alkamassa. Paikan päällä saatiin kuitenkin toisenlaista informaatiota ja näyttää siltä, että suuria kiinalaisten investointeihin perustuvia hankkeita ei ole tulossa lähivuosina.

UPM:n edustajan S. Korhosen mukaan UPM:n ja StoraEnson Shanghain lähellä olevat paperitehtaat eivät tarvitse raaka-ainetta Venäjältä. Molempien yhtiöiden sellutehdassuunnitelmat perustuvat eucalyptys-plantaaseilta saatavaan puuhun.

Venäjän Kauko-Idän kestävä metsätalouden kehittämisen ydinkysymys on lehtipuuta ja havukuitupuuta käyttävän selluteollisuuden rakentaminen. Sekä Habarovskin että Primorjen kuvernöörit kertoivat tämän tavoitteen suomalaisille. On vaikea ymmärtävää, miksi olemassa ollutta selluteollisuutta ei ole pystytty uudistamaan ja on sallittu sen täydellinen rappeutuminen.

Puun vienti Kiinaan tulee jatkumaan tukin vientinä, mikä on Venäjälle hyvin epäedullista. Heilongjiang pystyy tyydyttämään olemassa olevien pienten tehtaiden kuitupuun tarpeen omista metsistään. Vasta uusi suuri sellutehdashanke synnyttäisi merkittävää kuitupuun kysyntää Venäjältä. Kiinan valtion Koillis-Kiinan rust belt-alueen elvytysohjelma keskittyy vanhojen laitosten modernisointiin.

Metsähallinnon tila on huono kuten yleensäkin Venäjällä. Habarovskin piirissä kuvernöörin hallinnolla erittäin vahva ote metsäsektoriin piirin metsäteollisuus- ja luonnonvaraministeriöiden kautta. Suuri valtion omistusosuus Dallespromissa antaa suoraa valtaa metsäteollisuuteen. Hallinnon ja metsäteollisuuden yhteistä vahvaa vaikutusvaltaa on myös arvosteltu.

Ympäristösuojelun näkökulmasta Kauko-Idän metsätalous ja metsäteollisuus edellyttävät hyvin kehittyneiden suunnittelumenetelmien ja tuotantotekniikan käyttöä. Niitä on tällä hetkellä käytössä vain vähän. Kansainväliset kehittämisprojektit ovat siellä tarpeellisia. Habarovskin alue on Maailmanpankin metsäprojektin pilot-alue ja Kanadan rahoittama Gassinskin mallimetsä on toiminut jo pitkään. Myös USA:n Forest-projekti toimii alueella.

Tavaralajimenetelmän käyttö puunkorjuussa antaa toimintaan joustavuutta. Sen käyttö on laajentunut Kauko-Idässä hyvin Dallespromin ja Timberjackin yhteisyrityksen ansiosta.

Laittoman puukaupan rajoittaminen näyttää olevan vaikeaa. Kaupan pääkohteena on yksikköhinnaltaan arvokas tukkipuu ja mukana on paljon pieniä toimijoita. Ilmeisesti osalla kiinalaisista ostajista ei ole suurta kiinnostusta puun laillisen alkuperän varmistamiseen. Kansainvälisellä vaikuttamisella on paljon pienemmät mahdollisuudet kuin Euroopassa.

Keskusteluissa kiinalaisten kanssa tuli esille ajatus, että Suomi- Kiina metsäyhteistyössä tulisi ottaa mukaan myös suomalaisten mahdollinen osallistuminen Kiinan ja Venäjän yhteishankkeisiin.

Lähteitä:

VNIITslesresurs. 1999. Lesnoj fond Rossii. Moskva. 650 s.

Center for China Wood Marketing Consulting Chinese Academy of Forestry. 2004. China-profile of sawmilling industry and its markets, Case study of Beijing region. 64 p.

Information office of Heilongjiang province. 2003. Heilongjiang today. 68 p.

Mäki, P. Toivonen, R. ja Enroth, R. 2003. Puutuotteiden vientimahdollisuudet Kiinaan. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja No 187.

FAO:n nettisivut: www.fao.org/forestry

Kiinan metsäakatemian nettisivut: www.forestry.ac.cn

LIITTEET -